

การพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา
**THE DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE MODEL FOR
POLYTECHNIC COLLEGE IN PREPARATION FOR BEING
VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTE**

มะณู คุ่มกล้า¹, ปาจารย์ ผลประเสริฐ², มงคลชัย สมอุดร³
Manu Khumkam¹, Pajaree polprasert², Mongkhonchai Som-U-Don³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง 2) สร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา และ 3) ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และใช้แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง พบว่า มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารไว้อย่างชัดเจน และมีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานการบริหาร มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน มีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการในการดำเนินงานของทุกฝ่ายอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ผู้บริหารมีภาวะของความเป็นผู้นำ และเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานทุกฝ่ายร่วมกัน ส่วนปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง พบว่า ขาดคณะบุคคลภายนอกที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนา ไม่มีการบูรณาการการประสานงานทุกฝ่าย ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ไม่มีความร่วมมือของแต่ละฝ่ายในการประสานความช่วยเหลือในการทำงานส่วนกลาง ไม่ใช้วิธีการสื่อสารเพื่อจูงใจครูและนักเรียนนักศึกษาให้ร่วมกันดำเนินงานสู่เป้าหมาย ไม่มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันวิเคราะห์วิธีการที่จะแก้ปัญหาของสถานศึกษา

2. รูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการในการบริหาร 2) ขอบข่ายการบริหาร และ 3) กระบวนการบริหาร

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ/ วิทยาลัยสารพัดช่าง/ สถาบันการอาชีวศึกษา

¹ นิสิตระดับบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Ph.D. (Education Administration), Kamphaeng Phet Rajabhat University, E-mail: manu_taktc@outlook.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Associate Professor Dr., Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University, E-mail: pajaree_pol@yahoo.com

³ ดร., ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Dr., Bureau of Vocational Education Research and Development, E-mail: mkcsom@yahoo.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to study states, and problems for the administration of Polytechnic College 2) to create the administrative model for Polytechnic College in preparation for being Vocational Education Institute 3) to assess the propriety and the feasibility of the created model. Data were collected through document analysis, questionnaire, structured interview, focus group discussion, connoisseurship and assessment form, and then analyzed through the applications of frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows:

1. The states for the administration of Polytechnic College revealed clear administrative vision, clear Administrative objective, clear administrative structure, clear administrative process. In leading, the administrators were equipped with visionary leadership and high standards of job performance. In studying the problems for the administration of Polytechnic College, some serious ones were revealed: lack of stakeholders' participation in planning, tasks being unintegrated, lack of professional development, lack of cooperation and coordination among the college divisions, lack of staff motivation to do good work, and no collective model for solving the problems.

2. The administrative model of Polytechnic College in preparation for being Vocational Education Institute consisted of 3 components as follows: 1) Committee of administration 2) The scope of tasks 3) The administrative process.

3. The evaluation of the model by the director of Vocational Education Institute, the director of Polytechnic College and the experts agreed that the propriety and the feasibility were at the highest and the high level.

Keywords: Model/ Polytechnic College/ Vocational Education Institute

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการจัดการอาชีวศึกษา ในมาตรา 20 กล่าวไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดใน สถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ อาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการจัดการ ศึกษาตามมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิด เป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง รัฐบาลได้ดำเนินการในเรื่องนี้โดยเร่งรัด นโยบายในการ เตรียมกำลังคนให้สอดคล้องและสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานอันได้แก่สถานประกอบการ และโรงงาน อุตสาหกรรมที่ต้องการบุคลากรช่างฝีมือประเภทต่างๆ เป็น

จำนวนมาก (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2555, หน้า 12-18) ด้านอาชีวศึกษาโดยมีพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้ออกกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา เป็นการยกระดับ การศึกษาด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น

สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นสถาบัน อุดมศึกษา ด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ จำาณาการปฏิบัติ การสอน การวิจัย การถ่ายทอด วิทยาการและเทคโนโลยี ทุนบำรุงศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้บริการ วิชาการและวิชาชีพแก่สังคม การจัดตั้งสถาบันการ อาชีวศึกษาดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ซึ่งมีกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษา อาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 จำนวน 19 สถาบัน 161 วิทยาลัย และมีสถาบันการ อาชีวศึกษาเกษตร จำนวน 4 สถาบัน 41 วิทยาลัย สถาบัน การอาชีวศึกษามีเป้าหมายในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป กล่าวคือเน้นผลิต บุคลากรที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริง มีความ เชี่ยวชาญชำนาญเทคโนโลยี และมีคุณธรรม จริยธรรม

(ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา, 2556, หน้า 2) ซึ่งในกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 ดังกล่าว ไม่ได้รวมวิทยาลัยสารพัดช่างเข้าเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาด้วยทั้งที่วิทยาลัยสารพัดช่างอยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และจัดการเรียนการสอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เช่นเดียวกับวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ผลการดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา พบปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และสานต่อเกี่ยวกับอาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน มีปัญหาการดำเนินการเนื่องจากผู้สำเร็จอาชีวศึกษากว่าร้อยละ 70 ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีไม่ตรงสาขา ทำให้ขาดแคลนกำลังคนทั้งระดับกลางและระดับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ผู้สำเร็จการศึกษาขาดคุณลักษณะด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นและมีการผลิตกำลังคนระดับปริญญาตรีด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เกินความต้องการทำให้มีบัณฑิตที่จบใหม่ไม่มีงานทำ มีปัญหาความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา กลไกของรัฐไม่เอื้อให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในด้านระบบการศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ คือ ครู หลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้ ประเด็นสำคัญที่สุดในการปฏิรูประบบการศึกษา คือการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 5-11)

จากความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การผลิตและพัฒนาากำลังคนของอาชีวศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และปริมาณตรงตามความต้องการของประเทศ ด้วย การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรวิชาชีพจัดการเรียนรู้โดยปฏิบัติ และการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาโดยเน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับต้น (ปวช. 3 ปี) ระดับกลาง (ปวส. 2 ปี) และระดับเทคโนโลยีเฉพาะทาง (ปริญญาตรี 2-3 ปี) ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงและใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญ

การปฏิบัติ และปฏิบัติงานได้จริง มีความเชี่ยวชาญชำนาญ เทคโนโลยี และมีคุณธรรม จริยธรรม จะต้องเป็นนโยบายสำคัญของประเทศและต้องขยายการจัดการศึกษาให้ทั่วถึงในสถานศึกษาที่มีความพร้อม โดยเฉพาะในภาควิทยาลัยสารพัดช่างจะต้องได้รับการยกระดับรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการอาชีวศึกษา เพราะมีความพร้อมในปัจจุบันต่างๆ คือ ครู หลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง ได้มีความตระหนักเห็นความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อการรวมสถานศึกษาเข้ากับสถาบันการอาชีวศึกษา จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษาขึ้น เพื่อจะได้เป็นกรอบหรือแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภารกิจที่รับผิดชอบเพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง โดยแบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน และรองผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 208 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 5 คน และรอง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งการดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาแนวทางการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ศึกษาจากสถานศึกษาและองค์กรภาคเอกชนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารหน่วยงาน โดยการสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลจากสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน แหล่งข้อมูลจากองค์กรภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน) บริษัทกรุงเทพโปรดิวส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารของบริษัท จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ยกร่างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และจากข้อที่ 1 ในขั้นตอนที่ 2 มาประกอบการพิจารณา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการและ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ จำนวน 14 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนารูปแบบ ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษาที่ปรับปรุงหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความเหมาะสมจากขั้นตอนที่ 2.3 โดยใช้แบบประเมินเพื่อประเมินความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปได้ (Feasibility)

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน 19 คน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง จากการวิเคราะห์เอกสาร จากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง ด้านการวางแผน พบว่า มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานการบริหาร มีการกำหนด พันธกิจที่ครอบคลุมชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และมีแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ด้านการจัดองค์การ พบว่า มีการจัดโครงสร้างการบริหารไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการในการดำเนินงานของทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบ มีการประชุมและประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดโครงสร้างการทำงานที่เอื้อต่อการเข้าร่วมในการปฏิบัติงานจากผู้เกี่ยวข้อง ด้านการนำ พบว่า ผู้บริหารมีภาวะของความเป็นผู้นำ (Leadership) เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้ทุกคนปฏิบัติงานร่วมกันตามกลไกการบริหารและมีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีม การลดปัญหาการขัดแย้ง ด้านการควบคุม พบว่า มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานทุกกิจกรรมชัดเจน มีการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

2. ปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยสารพัดช่าง ด้านการวางแผน พบว่า ขาดคณะบุคคล ภายนอกที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการพัฒนา ไม่มีการบูรณาการภาระงานทุกฝ่าย และผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถในการวางแผน ด้านการจัดองค์การ พบว่า ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ไม่มีความร่วมมือของแต่ละฝ่ายในการประสานความช่วยเหลือในการทำงานส่วนกลาง ไม่มีการวิเคราะห์แนวปฏิบัติงานที่ต้องบูรณาการข้ามฝ่ายอย่างชัดเจน ปัญหาจำนวนบุคลากรมีน้อยแต่ปริมาณงานมีมาก และขาดการพัฒนาบุคลากรใน

องค์กรให้ตระหนักถึงการทำงานเป็นทีม ด้านการนำ พบว่าไม่มีเทคนิควิธีในการสร้างแรงจูงใจที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะของผู้ได้บังคับบัญชา ไม่ใช้วิธีการสื่อสารเพื่อจูงใจครูและนักศึกษาให้ร่วมกันดำเนินงานสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ ไม่มีวิธีการกระตุ้นให้บุคคลอื่นใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ไม่มีการประสานหน่วยงานในท้องถิ่นและภาคเอกชน ด้านการควบคุม พบว่า ไม่มีการวิเคราะห์ปรึกษาหารือถึงวิธีการที่จะแก้ปัญหาและหาวิธีเปลี่ยนแปลงในกรณีที่เกิดผลลัพท์ต่ำกว่าเป้าหมาย แต่ละฝ่ายไม่มีการร่วมประชุมปรึกษาหารือก่อนออกคำสั่งให้บุคลากรในวิทยาลัยปฏิบัติกิจกรรม และไม่มีการร่วมกันติดตามผลการใช้ทรัพยากรของวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ศึกษาจากสถานศึกษาและองค์กรภาคเอกชนที่มีวิธีปฏิบัติงานบริหารสถานศึกษาที่ดี (Best Practice) ด้านองค์คณะบุคคล พบว่า ประกอบด้วยคณะกรรมการวิทยาลัย/บริษัท คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย/บริษัท คณะกรรมการสภาสถาบันในสถาบันแต่ละแห่ง ประกอบด้วย นายกสภาสถาบัน และกรรมการสภาสถาบันด้านขอบข่ายงาน พบว่า มีการแบ่งการบริหารงานภายในออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายพัฒนาการนักเรียนนักศึกษา 4) ฝ่ายวิชาการ ด้านกระบวนการบริหาร พบว่า มีกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบผสมผสานหลากหลายแนวคิด ทฤษฎี เช่น กระบวนการบริหารงานคุณภาพ "วงจรเดมมิ่ง" (Deming Cycle) 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) 3) การตรวจสอบติดตามและประเมินผล (Check) 4) กำหนดมาตรฐานแก้ไข้ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ทำให้ไม่เป็นที่ไปตามเป้าหมาย (Act) กระบวนการบริหารเกี่ยวกับหน้าที่ด้านการจัดการ (Management Function) 4 อย่าง ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดรูปองค์การ (Organizing) การอำนวยการหรือการนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) และกระบวนการบริหาร 5 ขั้นตอนของ เจสซี บี ซีเยอร์ส (Jesse B. Sears) ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การอำนวยการ (Directing) 4) การประสานงาน (Coordinating) 5) การควบคุมงาน (Controlling)

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่าง

เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะกรรมการในการบริหาร ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่าง คณะกรรมการวิทยาลัยสารพัดช่าง และ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายการบริหาร ประกอบด้วยขอบข่ายงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การจัดองค์การ (Organizing) ขั้นที่ 3 การนำ (Leading) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นที่ 5 การควบคุมและติดตาม (Controlling)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากและระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

จากผลการสร้างรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะกรรมการในการบริหาร ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่าง คณะกรรมการวิทยาลัยสารพัดช่าง และ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัย ซึ่งการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการเป็นการบริหารที่มีคณะบุคคลร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินงาน เพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของพิชญ์ ตูลสุข (2548, หน้า 29-31) ที่ได้กล่าวถึงการบริหารงานในรูป

คณะกรรมการว่า เป็นการบริหารแบบประชาธิปไตย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบ จากการบริหารจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินการด้วย คณะกรรมการบริหารต้องยึดถือบทบาทหน้าที่ตามที่ระเบียบ หลักการปฏิบัติ โดยยึดจุดหมายปลายทาง คือ ผลสำเร็จของงาน ความมีประสิทธิภาพของงาน ประโยชน์ต่อผู้รับบริการและประชาชนเป็นหลัก สอดคล้องกับประกอบ กุลเกลี้ยงและสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์ (2545, หน้า 2-3) กล่าวถึง แนวทางของผู้บริหารในการบริหารโดยคณะกรรมการว่า เป็นเรื่องค่อนข้างใหญ่ ผู้เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการอาจสับสนในการใช้อำนาจและอาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามได้ การบริหารในรูปคณะกรรมการมี 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายสำนักงาน เป็นฝ่ายปฏิบัติการประจำและทำหน้าที่บริหารงานโดยตรง กับฝ่ายคณะกรรมการ เป็นฝ่ายบริหารงานทางอ้อม ใช้อำนาจบริหารทางการประชุม วินิจฉัย ตัดสินใจ หรือกำหนดแนวทางการดำเนินการ เพื่อให้ฝ่ายสำนักงานนำไปดำเนินการ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สนธิรัก เทพเรณู (2552) ที่ได้กล่าวว่า การทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลหรือการทำงานเป็นกลุ่มเป็นคณะเชื่อกันว่าสามารถสร้างประสิทธิภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นการระดมสติปัญญาความคิดและประสบการณ์ของบุคคลหลายคนเพื่อพิจารณาปัญหาตัดสินใจหาข้อยุติอย่างมีเหตุผลและโดยหลักวิชาการ คณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือดำเนินการอย่างถูกต้องจะมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจจากวิธีหาความคิดเฉลี่ย ขจัดความคิดที่เป็นปฏิกษณ์ด้วยการอภิปรายประนีประนอมและผสมผสาน ซึ่งการบริหารงานที่มีองค์ประกอบการบริหารเป็นคณะกรรมการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพลศาสตร์พิศ โนรี และคณะ (2556, หน้า 16-21) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษาที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ขอบข่ายการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) กระบวนการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายการบริหาร ประกอบด้วยขอบข่ายงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ซึ่งองค์ประกอบที่ 2 ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นการบริหารที่มีการกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของแต่ละฝ่าย หรือการแบ่งความ

รับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของบุคลากรแต่ละฝ่าย โดยผู้บริหารจะจัดบุคลากรให้เหมาะกับหน้าที่และความรับผิดชอบ จะทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สันติวงษ์ (2546, หน้า 157-182) ที่กล่าวไว้ว่า จุดประสงค์ประการเดียวของการจัดองค์การก็คือ เพื่อให้มีทางทำงานให้เสร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ตั้งไว้ในแผน กระบวนการจัดองค์การจะเสมือนกับเป็นขั้นตอนของการจัดเตรียมตำแหน่งงาน กลุ่มงานและรวมกลุ่มกันเข้าเป็นโครงสร้างเพื่อให้สามารถเป็น "พาหนะ" ที่จะให้ทุกฝ่ายนำเอาทรัพยากรมาปฏิบัติงานร่วมกันจนบรรลุในวัตถุประสงค์ต่างๆ โดยที่โครงสร้างองค์การจัดขึ้นก็เพื่อให้สามารถนำมาให้คนต่างๆ ช่วยกันทำงานตามแผนให้เสร็จเพื่อให้มั่นใจว่างานที่จัดเตรียมไว้มีทางสำเร็จผลด้วยดี ตัวผู้ทำงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีความพร้อมตั้งแต่จุดเริ่มต้น การเลือกเฟ้นและจัดคนที่มีความรู้ความสามารถต่างกันให้ลงทำงานในตำแหน่งที่ยากง่ายต่างกันอย่างเหมาะสม ตามคำกล่าวภาษาอังกฤษที่ว่า *Put the right man on the right job* หรือการเป็นผู้บริหารที่รู้จักเลือกใช้คน จึงเป็นหนทางที่จะช่วยให้อุ่นใจได้ว่างานอาจเสร็จไปแล้วถึงครึ่งทาง และขอบข่ายการบริหารที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2552) ที่ได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 ได้มีการวางระเบียบการแบ่งการบริหารงานในสถานศึกษา ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิระพงษ์ หอมสุวรรณ (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการศึกษาเกี่ยวกับภาระงานหรือภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารทรัพยากร 2) การบริหารงานแผนงานและความร่วมมือ 3) การบริหารงานวิชาการ 4) การบริหารงานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 5) งานความร่วมมือกับสถานประกอบการ และ 6) งานพัฒนาและบริการชุมชน และบรรจุ เจริญสุข (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และ

ด้านการบริหารทั่วไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยที่มีองค์ประกอบหลักเป็นขอบข่ายงานบริหาร ได้แก่ ผลการวิจัยของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 องค์ประกอบหลัก และ 17 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 11 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

มี 6 องค์ประกอบย่อย

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การจัดองค์การ (Organizing) ขั้นที่ 3 การนำ (Leading) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นที่ 5 การควบคุมและติดตาม (Controlling) ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบตามหลักแนวคิด ทฤษฎี ที่ต้องมีองค์ประกอบด้านกระบวนการซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของคีเวส (Keeves, 1988, pp.561-565) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบมีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการและกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบมีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดผลในแต่ละกิจกรรมหรือวิธีการในรูปแบบ 3) วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบ โดยเรียงลำดับก่อนหลัง และมีความต่อเนื่องกันของกิจกรรมการดำเนินงาน 4) การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน กระบวนการบริหารที่พบจากการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ โบวี (Bovee, 1993, p.5) ที่กล่าวว่า หน้าที่ของการบริหารจัดการมี 4 ประการ ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling) และสอดคล้องกับ คูนท์ซ์ และโอ คอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 2001, p.9) ที่ได้ให้แนวคิดว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนซึ่งต่างก็แยกจากกันโดยหน้าที่และภารกิจแต่จะดำเนินไปเป็นกระบวนการตามลำดับและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันตามระบบบริหาร ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การจูงใจ (Motivating) ประกอบไปด้วย การอำนวยการ (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading) และ 4) การ

ควบคุมงาน (Controlling) และสอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 13 - 14) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องทำหน้าที่บริหาร 4 ประการ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) นอกจากนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรหมสวัสดิ์ ทิพย์คงคา (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่ามีองค์ประกอบ 3 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 2) กลยุทธ์การขับเคลื่อนอาชีวศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และ 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมบริหารจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้วงจร P-D-C-A ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 3.1) การวางแผน (Plan) 3.2) การดำเนินงาน (Do) 3.3) การประเมินผล (Check) 3.4) การปรับปรุง (Action) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์ศิริพิศ โนรี และคณะ (2556, หน้า 16-21) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยี สารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ขอบข่ายการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) กระบวนการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan: P) การจัดองค์การ (Organize: O) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) การประเมินผล (Evaluate: E) การปรับปรุงและพัฒนา (Act: A) และการรายงาน (Report: R)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสม และเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาารูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัดช่างสู่สถาบันการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการมีความเป็น

ระบบตามหลักการพัฒนารูปแบบ โดยเริ่มจากการศึกษา สภาพและแนวทางการบริหารวิทยาลัย การสร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบรูปแบบ และการประเมินรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของเมียงสัน และคีดอวรี (Meason and Khedourri, 1985 อ้างอิงใน ธนินาฏ ณ สุทร, 2545, หน้า 77-78) ที่ได้เสนอขั้นตอน ในการพัฒนารูปแบบ คือ 1) รวบรวมปัญหา (Problem formulation) 2) สร้างรูปแบบ (Model Construction) 3) ทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) 4) การนำรูปแบบไปใช้ (Implementation) 5) การปรับปรุงรูปแบบ (Model Updating) ในการตรวจสอบและการประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้น ได้ผ่านการประเมินในด้านความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 104 - 106) ที่ได้กล่าวถึงการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนั้นอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ 1) สร้างหรือพัฒนารูปแบบ โดยจะมีการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้ แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยอาจจะคิด โครงสร้างของรูปแบบขึ้นก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัย สารสนเทศจากการศึกษาองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัวแล้วจึงเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้ 2) ทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้สร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นต้นแล้วจำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิด รูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้วหรือแม้กระทั่งได้รับจากการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นนี้ บางครั้งใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความ เป็นประโยชน์ของรูปแบบ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชัย นุชเนื่อง (2550) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมิน รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับเมธิดิน สมอุมจารย์ และคณะ (2556, หน้า

169-181) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาศรณนะ ครูช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการประเมินรูปแบบการ พัฒนาศรณนะครูช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 วิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำรูปแบบการบริหาร วิทยาลัยสารพัดช่างสู่สถาบันการอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละแห่ง เพื่อเตรียม ความพร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 รูปแบบการบริหารวิทยาลัยสารพัด ช่างสู่สถาบันการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์คณะกรรมการในการบริหาร ขอบข่ายการ บริหาร และกระบวนการบริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีการ ดำเนินงานสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่นำรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรดำเนินการให้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบ และทุกตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ

1.3 องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร ซึ่งเกิดจากการ บูรณาการกระบวนการบริหารแบบต่างๆ ในการนำรูปแบบ ไปใช้สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการ ของสถานศึกษาแต่ละแห่งได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยนี้ไม่ได้ทดลองใช้รูปแบบ และ ไม่ได้นำไปใช้จริง ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนาต่อ ยอดนำรูปแบบนี้ไปทดลองใช้ และนำไปใช้ในสถานการณ์ จริง พร้อมทั้งประเมินผลการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง

2.2 จากการวิจัยพบปัญหาการขาดความ ร่วมมือในการทำงานของแต่ละฝ่าย ควรจัดทำวิจัยเกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในวิทยาลัย สารพัดช่าง

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการ บริหารด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การบริหาร เจริญกลยุทธ์เพื่อการเตรียมความพร้อมของวิทยาลัยสารพัด ช่างเพื่อเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการ พัฒนาบุคลากรในวิทยาลัยสารพัดช่างเพื่อเตรียมความ พร้อมเข้าสู่สถาบันการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จิระพงษ์ หอมสุวรรณ และคณะ. (2556). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(พิเศษ), 34-42.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2546). *การบริหารสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- ธนิษฐา ณ สุนทร. (2545). *การพัฒนาารูปแบบและกลยุทธ์การบริหารคุณภาพ สำหรับกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บรรจง เจริญสุข. (2552). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง และสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์. (2545). *การบริหารโดยองค์คณะบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พมศักดิ์พิศ โนรี และคณะ. (2556). *การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการอาชีวศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(2), 16-21.
- พิษณุ ตูลสุข. (2548). *การพัฒนาารูปแบบและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถาบันศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เมธิศิน สมอุมจารย์ และคณะ. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูช่างอุตสาหกรรมในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(พิเศษ): 169-181.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management)*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา. (2556). *คู่มือการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการกรรมการสภาสถาบันการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานสถาบันการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สนธิรัก เทพเรณู. (2552). *การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ*. *วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา*, 16(5), 7-9.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- อภิชัย นุชเนื่อง. (2550). *รูปแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

Bovee. (1993). *Management*. New York: McGraw-Hill.

Keeves, P.J. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon Press.

Koontz, H. and O'Donnell. (2001). *Essentials of management*. (3rd e.d.). New Delhi: TATA.